

UNIVERSITATEA “GEORGE BARIȚIU” DIN BRAȘOV
FACULTATEA DE ȘTIINȚE ECONOMICE
SPECIALIZAREA: CONTABILITATE ȘI INFORMATICĂ DE GESTIUNE

DREPTURILE CETĂȚENILOR ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

STUDENTĂ:
ARGĂSEALĂ (SCULLY) MARIA ANTONELA
AN II, CIG, ZI – AM

BRAȘOV 2007

CUPRINS

Introducere	1
Capitolul I	
DEMNIȚATEA ȘI DREPTURILE ASIMILATE	2
Demnitatea umană	2
Dreptul la viață	2
Dreptul la integritatea persoanei	2
Interzicerea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante	3
Interzicerea sclaviei și muncii forțate	3
Capitolul II	
LIBERTĂȚILE CETĂȚEANULUI EUROPEAN	
Dreptul la libertate și securitate	3
Respectarea vieții particulare și de familie	3
Protecția datelor cu caracter personal	4
Dreptul la căsătorie și dreptul de întemeiere a unei familii	4
Libertatea de gândire, de conștiință și religioasă	4
Libertatea de exprimare și de informare	4
Libertatea de întrunire și de asociere	5
Libertatea artelor și științelor	5
Dreptul la educație	5
Libertatea profesională și dreptul la muncă	5
Libertatea de a desfășura o activitate comercială	5
Dreptul de proprietate	5
Dreptul la azil	6
Protecția în caz de evacuare, expulzare sau extrădare	6
Capitolul III	
EGALITATEA	6
Egalitatea în drepturi	6
Nediscriminarea	6
Diversitatea culturală, religioasă și lingvistică	7
Egalitatea între bărbați și femei	7
Drepturile copilului	7
Drepturile persoanelor în vârstă	7

Integrarea persoanelor cu handicap	7
Capitolul IV	
SOLIDARITATEA	8
Dreptul lucrătorilor la informare și la consultare în cadrul întreprinderii	8
Dreptul la negociere și la acțiuni colective	8
Dreptul de acces la serviciile de plasament	8
Protecția în cazul concedierii nejustificate	8
Condiții de lucru corecte și echitabile	8
Interzicerea muncii copiilor și protecția tinerilor la locul de muncă	9
Viața de familie și viața profesională	9
Securitatea socială și asistența socială	9
Asistența medicală	9
Accesul la serviciile de interes economic general	10
Capitolul V	
DREPTURILE CETĂȚENILOR	10
Dreptul de a alege și de a fi ales în Parlamentul European	10
Dreptul de a vota și de a fi ales în cadrul alegerilor locale	10
Dreptul la bună administrare	10
Dreptul de acces la documente	11
Mediatorul European	11
Dreptul la petiție	11
Libertatea de circulație și de ședere	11
Protecția diplomatică și consulară	11
Capitolul VI	
JUSTIȚIA	12
Dreptul de a apela efectiv și de a avea acces la o instanță imparțială	12
Prezumția de nevinovăție și dreptul la apărare	12
Principiile legalității și proporționalității infracțiunilor și pedepselor	13
Dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit penal de două ori pentru aceeași infracțiune	13
BIBLIOGRAFIE	14

INTRODUCERE

Popoarele Europei , au stabilit o uniune tot mai strânsă între ele și ca urmare au hotărât să aibă un viitor pașnic bazat pe valori comune.

Conștientă de patrimoniul său spiritual și moral, Uniunea Europeană se întemeiază pe valorile indivizibile și universale ale demnității umane, libertății, egalității și solidarității.

Uniunea se sprijină pe principiul statului de drept. Totodată Uniunea situează persoana în centrul acțiunii sale instituind cetățenia Uniunii și creând un spațiu de libertate, de securitate și de justiție. Tot ea contribuie la păstrarea și dezvoltarea acestor valori comune respectând diversitatea culturilor și tradițiilor popoarelor Europei, precum și a identității naționale a statelor membre și a organizațiilor puterilor publice la nivel național, regional și local.

“Uniunea caută să promoveze o dezvoltare echilibrată și durabilă și asigură libera circulație a persoanelor, mărfurilor, serviciilor și a capitalurilor, precum și libertatea de stabilire.

În acest scop, este necesar ca evidențiindu-le printr-o cartă să fie întărită protecția drepturilor fundamentale în spiritul evoluției societății, al progresului social și a dezvoltărilor științifice și tehnologice. Respectiva Cartă reafirmă, prin respectarea competențelor și îndatoririlor Uniunii, precum și a principiului subsidiarității, drepturile care rezultă în special din tradițiile constituționale și din obligațiile internaționale comune statelor membre, din Convenția Europeană privind apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, din cartele sociale adoptate de Uniune și de către Consiliul Europei, precum și din jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene și a Curții Europene a Drepturilor Omului.

În acest context, Carta va fi interpretată de către instanțele Uniunii și ale statelor membre luând în considerare în întregime explicațiile stabilite sub autoritatea președinției Convenției care a elaborat Carta. Faptul de a beneficia de aceste drepturi implică responsabilități și îndatoriri atât față de terți, precum și față de comunitatea umană în general și față de generațiile viitoare.”¹

În consecință, Uniunea recunoaște drepturile, libertățile și principiile enunțate în continuare.

1. Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, partea a II-a a Constituției Uniunii Europene

CAPITOLUL I – DEMNITATEA ȘI DREPTURILE ASIMILATE

Demnitatea umană

“Demnitatea” umană este inviolabilă, aceasta trebuie respectată și protejată.²

Dreptul la viață

*1. Orice persoană are dreptul la viață.*³

Referitor la dreptul la viață, Convenția Europeană a Drepturilor Omului, dispune următoarele “dreptul la viață al oricărei persoane este protejat prin lege. Moartea nu poate fi cauzată cuiva în mod intenționat, decât în executarea unei sentințe capitale pronunțate de un tribunal în cazul în care infracțiunea este sancționată cu această pedeapsă prin lege.”

Deasemenea se mai dispune “ moartea nu este considerată ca fiind cauzată prin încălcarea acestui articol (art 2 CEDO) în cazurile în care aceasta ar rezulta dintr-o recurgere absolut necesară la forță , și anume:

- a) pentru a asigura apărarea oricărei persoane împotriva violenței ilegale;
- b) pentru a efectua o arestare legală sau pentru împiedica evadarea unei persoane legal deținute
- c) pentru a reprima, conform legii, tulburările violente sau o insurecție”.

*2. Nimeni nu poate fi condamnat la pedeapsa cu moartea sau executat*⁴

Conform CEDO “pedeapsa cu moartea este abolită. Nimeni nu poate fi condamnat la o asemenea pedeapsă și nici executat”

Dreptul la integritatea persoanei

“Orice persoană are dreptul la integritate fizică și psihică.”⁵

În cadrul medicinei și biologiei , trebuie respectate în principal următoarele:

- a) consimțământul liber și în cunoștință de cauză al persoanei implicate, conform prevederilor legii;
- b) interzicerea practicilor de eugenie, în special a acelor care au drept scop selecția persoanelor;
- c) interzicerea utilizării corpului uman și părților sale, ca atare, ca sursă de profit;
- d) interzicerea clonării umane în scopul reproducerii.

Interzicerea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante

Conform Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene nimeni nu poate fi supus torturii și nici pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante

Interzicerea sclaviei și a muncii forțate

În Uniune este interzisă ținerea în sclavie sau în servitute a unei persoane. Deasemenea, nimeni nu poate fi constrâns să presteze o muncă forțată sau obligatorie și este interzis traficul cu ființe umane.

Nu se consideră muncă forțată sau obligatorie în acest sens “ orice muncă impusă în mod normal unei persoane supuse detenției în condițiile prevăzute de art 5 din Convenție Europeană a Drepturilor Omului sau în timpul în care se află în libertate condiționată; orice serviciu cu caracter military sau, în cazul celor care refuză să satisfacă serviciul militar din motive de conștiință , în țările în care acest lucru este recunoscut ca legitim, un alt serviciu în locul serviciului militar obligatoriu; orice serviciu impus în situații de criză sau de calamități care amenință viața sau bunăstarea comunității; orice muncă sau serviciu care face parte din obligațiile civile normale.”⁶

CAPITOLUL II – LIBERTĂȚILE CETĂȚEANULUI EUROPEAN

Dreptul la libertate și securitate

Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene prevede că orice persoană are dreptul la libertate și securitate.

Respectarea vieții particulare și de familie

Viața particulară și de familie ai oricărei persoane trebuie respectată, alături de respectarea domiciliului și corespondenței particulare.

Amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept nu este permisă decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării , apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei ori protejarea drepturilor și libertăților altora.

Protecția datelor cu caracter personal

Conform Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, „orice persoană are dreptul la protecția datelor cu caracter personal care o privesc.” Aceste date trebuie tratate corect, în scopuri precise și doar pe baza consimțământului persoanei în cauză.

Dreptul la căsătorie și dreptul de întemeiere a unei familii

Aceste drepturi sunt garantate în conformitate cu legile naționale care reglementează exercitarea acestor drepturi.

„Începând cu vârsta stabilită prin lege, bărbatul și femeia au dreptul de a se căsători și de a întemeia o familie”⁷ conform legislației naționale.

Dreptul la libertatea de gândire, de conștiință și religioasă

Orice persoană are dreptul la libertatea de gândire, de conștiință și religioasă. Acest drept oferă cetățeanului libertatea de a-și schimba religia sau convingerea, precum și aceea de a-și manifesta liber religia individual sau colectiv, în public sau în particular, prin intermediul culturii, învățării, practicilor și îndeplinirii riturilor.

Dreptul la libertatea de exprimare și de informare

Acest drept se referă la libertatea oricărei persoane de a-și expune opinia, de a primi sau transmite informații sau idei, fără restricții din partea autorităților publice. De asemenea sunt respectate libertatea și pluralismul mijloacelor de exprimare în masă.

Conform CEDO „, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere.” Totodată Constituția prevede că statele nu sunt împiedicate să supună societățile de radiodifuzare, de cinematografie sau de televiziune unui regim de autorizare. Constituția prevede: „, Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități , condiții de restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei...”

Dreptul de întrunire și de asociere

Acest drept se referă la libertatea oricărei persoane de a se întruni sau asocia cu oricine sau orice organizație, inclusiv dreptul de a constitui cu alții sindicate sau de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor.

Dreptul la educație

Conform Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, orice persoană are dreptul la educație, precum și la accesul la formarea profesională și la formarea continuă. Acest drept include posibilitatea de a urma învățământul obligatoriu, care este gratuit.

Totodată se prevede că orice persoană are dreptul de a înființa instituții de învățământ respectând principiile democratice. Deasemenea părinții au dreptul de a asigura educarea și instruirea copiilor, potrivit convingerilor lor religioase, filozofice și pedagogice, în concordanță cu respectarea legilor naționale care reglementează acest drept.

Libertatea profesională și dreptul la muncă

„Orice persoană are dreptul la muncă și dreptul de a exercita o profesie aleasă sau acceptată în mod liber.”⁸ Deasemenea fiecare cetățean sau cetățeană a Uniunii are libertatea de a-și căuta un loc de muncă, de a lucra, de a se stabili sau de a-și oferi serviciile în orice stat membru. Resortisanții țărilor terțe care sunt autorizați să lucreze pe teritoriul statelor membre au dreptul la condiții de muncă echivalente cu cele de care beneficiază cetățenii sau cetățenele Uniunii.

Libertatea de a desfășura o activitate comercială

Conform Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene libertatea de a desfășura o activitate comercială este recunoscută în conformitate cu dreptul Uniunii și cu legislațiile și practicile naționale.

Dreptul de proprietate

Acest drept se referă la faptul că orice persoană are dreptul de se bucura de proprietatea bunurilor pe care le-a dobândit în mod legal, de a le folosi, de a dispune de ele și de a le lăsa moștenire. Nimeni nu poate fi privat de proprietatea sa, decât pentru cauză de utilitate publică, în cazurile și condițiile prevăzute de lege și în schimbul unei despăgubiri juste acordate în timp util pentru pierderea pe care a suferit-o.

Folosirea bunurilor poate fi reglementată prin lege în limitele impuse de interesul general.
Totodată Carta drepturilor fundamentale a UE menționează că proprietatea intelectuală este protejată.

Dreptul la azil

Dreptul de azil este garantat cu respectarea regulilor Convenției de la Geneva din 28 iulie 1951 și a Protocolului din 31 ianuarie 1967 referitor la statutul refugiaților și în conformitate cu Tratatul instituind Comunitatea Europeană.

Protecția în caz de evacuare, expulzare sau extrădare

Conform acestui drept Carta drepturilor fundamentale precizează că “expulzările colective sunt interzise” și deasemenea “Nimeni nu poate fi evacuat, expulzat sau extrădat către un stat unde există un risc serios de a fi supus pedepsei cu moartea, torturii sau altor pedepse sau tratamente inumane sau degradante.”

CAPITOLUL III - EGALITATEA

Egalitatea în drepturi

În fața legii toate persoanele sunt egale.

Nediscriminarea.

Conform Cartei drepturilor fundamentale inclusă în partea a doua a Constituției Uniunii Europene este interzisă orice discriminare bazată în special pe motive de sex, rasă, culoare, origini etnice sau sociale, caracteristici genetice, limbă, religie sau convingeri, opinii politice sau orice altă opinie, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere, handicap, vârstă sau orientare sexuală. Totodată, în domeniul de aplicare a Constituției și fără să aducă atingere dispozițiilor specifice, se interzice orice discriminare pe motive de naționalitate.

„Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire, în special, de sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație”.⁹

9 – Convenția Europeană a Drepturilor Omului

Diversitatea culturală, religioasă și lingvistică este respectată și neîngrădită de către Uniunea Europeană.

Egalitatea între bărbați și femei

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene precizează că egalitatea între bărbați și femei trebuie să fie asigurată în toate domeniile, inclusiv în materie de angajare, muncă și salarizare. Deasemenea se mai precizează că principiul egalității nu împiedică menținerea sau adoptarea unor măsuri ce prevăd avantaje specifice în favoarea sexului subreprezentat.

Drepturile copilului

Pe tot întinsul Uniunii Europene copiii au dreptul la protecție și la îngrijirile necesare pentru asigurarea bunăstării lor. Totodată, aceștia “își pot exprima în mod liber opinia, care este luată în considerare pentru aspectele ce îi privesc, în funcție de vârsta și de gradul lor de maturitate. În toate actele referitoare la copii, indiferent dacă sunt realizate de autorități publice sau de instituții private, interesul superior al copilului trebuie să reprezinte o preocupare primordială.”¹⁰

Conform drepturilor copiilor, orice copil are dreptul de a avea, periodic, relații personale și contacte directe cu ambii părinți, cu excepția cazului în care acest lucru contravine interesului său.

Drepturile persoanelor în vârstă

Uniunea Europeană recunoaște și respectă dreptul persoanelor vârstnice de a duce o viață demnă și independentă și de a participa la viața socială și culturală.

Integrarea persoanelor cu handicap

Uniunea Europeană recunoaște și respectă dreptul persoanelor cu handicap de a beneficia de măsurile ce vizează asigurarea autonomiei lor, a integrării lor sociale și profesionale și a participării lor la viața comunității. De aceea se pune accent pe acceptarea acestor persoane în diferite locuri de muncă în funcție de handicapul avut și capacitatea lor de a desfășura o activitate.

CAPITOLUL IV – SOLIDARITATEA

In ceea ce privește solidaritatea cetățenilor Uniunii Europene, există anumite drepturi ce trebuie respectate și anume :

Dreptul lucrătorilor la informare și la consultare în cadrul întreprinderii

In această privință, Carta drepturilor prevede ca lucrătorilor sau reprezentanților acestora trebuie să le fie garantate, la niveluri adecvate și în timp util, o informare și o consultare în cazurile și în condițiile prevăzute de dreptul comunitar și de legislațiile și practicile naționale.

Dreptul la negociere și la acțiuni colective

Potrivit Constituției Uniunii Europene, lucrătorii și angajatorii sau organizațiile lor au dreptul, conform dreptului Uniunii și al legislațiilor și practicilor naționale, de a negocia și de a încheia convenții colective la nivelele corespunzătoare și de a recurge la acțiuni colective, inclusiv la grevă, în caz de conflict de interese, în scopul apărării intereselor lor.

Dreptul de acces la serviciile de plasament

Conform acestui drept orice persoană are dreptul de a avea acces la un serviciu gratuit de plasare.

Protecția în cazul concedierii nejustificate

“Orice lucrător are dreptul la protecție împotriva oricărei concedieri nejustificate”¹¹, conform dreptului Uniunii și al legislațiilor și practicilor naționale.

Dreptul de a avea condiții de lucru corecte și echitabile

Conform Cartei drepturilor orice lucrător are dreptul la condiții de muncă care să respecte sănătatea, securitatea și demnitatea sa.

Orice lucrător are dreptul la o limitare a duratei maxime de muncă și la perioade de repaus zilnic și săptămânal, precum și la o perioadă anuală de concediu cu plată.

11 – Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene

Interzicerea muncii copiilor și protecția tinerilor la locul de muncă

Potrivit reglementărilor Europene, se interzice munca copiilor. “Vârsta minimă de acceptare la lucru nu poate fi inferioară celei la care încetează perioada de școlarizare obligatorie, fără să aducă atingere normelor mai favorabile tinerilor și în absența unor derogări limitate.”¹²

Tinerii acceptați să lucreze trebuie să beneficieze de condiții de muncă adaptate vârstei lor și să fie protejați împotriva exploatarei economice sau împotriva oricărei activități care ar putea pune în pericol securitatea, sănătatea, dezvoltarea lor fizică, psihică, morală sau socială sau care le-ar putea compromite educația.

Viața de familie și viața profesională

Protecția familiei este asigurată pe plan juridic, economic și social.

Pentru a putea să concilieze viața de familie și cea profesională, orice persoană are dreptul să fie protejată împotriva oricărei concedieri din motive de maternitate, precum și dreptul la un concediu de maternitate plătit și la un concediu parental, ca urmare a nașterii sau adopției unui copil.

Dreptul la securitate socială și asistență socială

Potrivit Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, aceasta din urmă recunoaște și respectă dreptul de acces la prestațiile de securitate socială și la serviciile sociale care acordă protecție în caz de maternitate, boală, accident de muncă, dependență sau bătrânețe, precum și în caz de pierdere a locului de muncă, potrivit normelor stabilite de dreptul Uniunii și de legislațiile și practicile naționale.

Asfel, orice persoană care are reședința sau se deplasează legal în interiorul Uniunii are dreptul la prestații de securitate socială și la avantaje sociale, în conformitate cu dreptul Uniunii și cu legislațiile și practicile naționale. Deasemenea, pentru a combate excluderea socială și sărăcia, Uniunea Europeană recunoaște și respectă dreptul la ajutor social și la ajutor pentru locuință destinate să asigure o existență demnă tuturor celor care nu dispun de resurse suficiente, potrivit normelor stabilite de dreptul Uniunii și de legislațiile și practicile naționale.

Dreptul la asistență medicală

Conform normelor Uniunii Europene, orice persoană are dreptul de acces la asistența medicală și de a beneficia de îngrijiri medicale în condițiile stabilite de legislațiile și practicile naționale. Prin definirea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor Uniunii, se asigură un nivel ridicat de asistență medicală.

12 – Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene

Accesul la serviciile de interes economic general

Uniunea recunoaște și respectă accesul la serviciile de interes economic general, așa cum este prevăzut în legislațiile și practicile naționale, conform Constituției, în scopul promovării coeziunii sociale și teritoriale a Uniunii.

CAPITOLUL V – DREPTURILE CETĂȚENILOR

Cetățenia a fost instituită prin dispozițiile Tratatului de la Maastricht, care a introdus în Tratatul Comunității Europene partea a doua „Cetățenia Uniunii”, cuprinzând articolele 8₍₁₇₎-8 E₍₂₂₎. Astfel conform dispozițiilor articolului 8₍₁₇₎ se instituie o cetățenie a Uniunii.

„Este cetățean al Uniunii orice persoană având naționalitatea unui stat membru.”¹³ Astfel se dispune ca toți cetățenii Uniunii să se bucure de drepturile și sunt supuși îndatoririlor prevăzute de tratat.

Calitatea de cetățean al Uniunii Europene, conferă persoanei în cauză anumite drepturi și anume:

Dreptul de vot și de a fi ales la alegerile pentru Parlamentul European

Conform capitolului V „Cetățenie” din Carta Drepturilor fundamentale a Uniunii Europene „, orice cetățean și orice cetățeană ai Uniunii au drept de vot și de a fi aleși la alegerile pentru Parlamentul European în statul-membru în care el sau ea își au domiciliul în aceleași condiții ca și resortisanții acelui stat”. Membrii Parlamentului European sunt aleși vot direct, liber și secret.

Dreptul de vot și de a fi ales la alegerile locale

Conform drepturilor cetățenilor Europeni, orice cetățean sau orice cetățeană a Uniunii are dreptul de a alege și de a fi ales în cadrul alegerilor locale în statul membru în care acesta își are reședința, în aceleași condiții ca și resortisanții acelui stat.

Dreptul la bună administrare

Acest drept presupune ca orice persoană să fie ascultată înainte de a fi luate măsuri individuale împotriva sa, care o pot defavoriza. Totodată orice persoană are dreptul de acces la un dosar care o privește, cu condiția respectării intereselor legitime de confidențialitate și a secretului profesional și de afaceri. Deasemenea administrația are obligația de a-și motiva deciziile.

În cazul unor daune pricinuite de anumite instituții sau de agenții acestora asupra unei persoane, aceasta din urmă are dreptul la repararea din partea Comunității a daunelor în conformitate cu principiile generale comune drepturilor statelor membre. Orice persoană se poate adresa Instituțiilor Uniunii în una din limbile tratatelor și trebuie să primească răspuns în aceeași limbă.

Dreptul de access la documente

Potrivit acestui drept, orice cetățean sau cetățeană a Uniunii Europene sau orice persoană fizică sau juridică care locuiește sau își are reședința statutară într-un stat membru are dreptul de access la documentele Parlamentului European, ale Consiliului sau ale Comisiei.

Dreptul de a-l sesiza pe Mediatorul Uniunii Europene

Orice persoană fizică sau juridică care are reședința sau locuiește într-un stat membru al Uniunii, și orice cetățean sau cetățeană a Uniunii, are „dreptul de a-l sesiza pe Mediatorul Uniunii în caz de proastă administrare în activitatea instituțiilor sau organelor comunitare, cu excepția Curții de Justiție și a Tribunalului de Primă Instanță, în exercitarea funcțiilor lor juridictionale.”¹⁴

Dreptul la petiție

Conform acestui drept, orice cetățean European, sau persoană fizică sau juridică cu domiciliul sau sediul statutar într-un stat membru, are drept de petiționare către Parlamentul European. Petiția poate fi individuală sau în grup; obiectul petiției trebuie să privească un subiect legat de domeniile de activitate ale Comunității. Subiectul petiției trebuie să îl privească în mod direct pe autorul ei.

Dreptul la libera circulație și ședere

Orice cetățean sau cetățeană a Uniunii Europene are dreptul de circulație și de ședere liberă pe teritoriul statelor membre. Se precizează că libertatea de circulație și de ședere poate să fie acordată, conform Constituției, resortisanților unei țări terțe cu reședința pe teritoriul unui stat membru.

Dreptul la protecție diplomatică și consulară

Potrivit acestui drept „orice cetățean la Uniunii beneficiază, pe teritoriul unei țări terțe în care statul membru, al cărui resortisant este, nu dispune de reprezentare, de protecția autorităților diplomatice și consulare ale oricărui stat membru, în aceleași condiții ca naționali statului respectiv.”¹⁵

CAPITOLUL VI - JUSTIȚIA

În ceea ce privește Justiția, orice persoană cetățeană a Uniunii Europene sau cu drepturi depline de ședere pe teritoriul Uniunii Europene beneficiază de următoarele drepturi:

Dreptul de a apela efectiv și de a avea acces la o instanță imparțială

Orice persoană ale cărei drepturi și libertăți garantate de dreptul Uniunii sunt încălcate are dreptul de a apela efectiv la o instanță, cu respectarea condițiilor prevăzute în prezentul articol. Deasemenea, orice persoană are dreptul de a i se judeca cauza în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil de către o instanță independentă și imparțială, stabilită în prealabil prin lege. Totodată, orice persoană are posibilitatea de a fi consiliată, apărută și reprezentată; asistența juridică gratuită se acordă aceluia care nu dispune de resurse suficiente, în măsura în care acest ajutor ar fi necesar pentru a asigura în mod efectiv accesul la justiție.

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală, îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurările speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției”.¹⁵

Prezumția de nevinovăție și dreptul la apărare

Conform legilor Uniunii, orice acuzat este prezumat nevinovat până în momentul când i se stabilește, în mod legal, vinovăția. Totodată, fiecărui acuzat i se garantează respectarea dreptului la apărare.

„Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită. Orice acuzat are, în special, dreptul:

- a. să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa;

¹⁵ – art 6 (1) Convenția Europeană a Drepturilor Omului

- b. să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii sale;
- c. să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloacele necesare pentru a plăti un apărător, să poată fi asistat în mod gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer;
- d. să întrebe sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării;
- e. să fie asistat în mod gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită în audiere”¹⁶

Principiile legalității și proporționalității infracțiunilor și pedepselor

Conform Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul în care a fost comisă, nu constituia o infracțiune potrivit dreptului național sau dreptului internațional. De asemenea, nu se aplică nici o pedeapsă mai mare decât cea care era aplicabilă în momentul în care infracțiunea a fost comisă. Dacă, ulterior infracțiunii, legea prevede o pedeapsă mai ușoară, aceasta din urmă se aplică.

Se precizează că pedepsele nu trebuie să fie disproporționate față de infracțiune.

Dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit penal de două ori pentru aceeași infracțiune

În conformitate cu drepturile cetățenilor Uniunii Europene, nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal pentru o infracțiune pentru care a fost deja achitat sau condamnat în interiorul Uniunii, printr-o hotărâre penală definitivă, conform legii.

Protejarea drepturilor fundamentale ale omului reprezintă unul dintre principiile de bază ale dreptului comunitar. Obiectivul principal privind respectarea drepturilor omului în Uniune a fost acela de a asigura protejarea acestor drepturi în proiectarea, aplicarea și interpretarea legislației comunitare.

16 – art 6 (2) și (3) Convenția Europeană a Drepturilor Omului

BIBLIOGRAFIE

1. Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, partea a doua a Constituției Uniunii Europene, ediția on-line 2007
2. Constituția Uniunii Europene, ediția on-line 2007
3. Convenția Europeană a Drepturilor Omului, texte introduse în Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene , varianta on-line 2007
4. www.avocatnet.ro
5. www.mae.ro